

DE BRUGGENBOUWER

Markus Zusak

De bruggenbouwer

the house of books

Oorspronkelijke titel: *Bridge of Clay*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Alfred A. Knopf, an imprint of Random House LLC, New York

Copyright © Markus Zusak, 2018

© Vertaling uit het Engels: Ellis Post Uiterweer; Anna Post Uiterweer; Renee Zwijsen, 2018

© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2018

Omslagontwerp: Wil Immink Design, Maastricht

© Omslagbeeld: Penguin Random House LLC, New York

Foto auteur: © Hugh Stewart

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 5569 7

ISBN 978 90 443 5570 3 (e-book)

NUR 302

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Scoutt, Kid en Little Small

Voor Cate

En in liefdevolle herinnering aan K.E.: een groot liefhebber van *taal*

voor het begin

de oude tikkert

In den beginne waren er een moordenaar, een muilezel en een jongen, maar dit is niet het begin, het is ervoor, en ik ben er, en ik ben Matthew, en hier ben ik, in de keuken, in de nacht – de oude riviermonding van licht – en ik tik en ik tik. Om me heen is het stil in huis.

Want alle anderen slapen.

Ik zit aan de keukentafel.

Ik en de tikmachine – ik en de oude Tikkert, zoals onze allang verscheiden vader en onze allang verscheiden grootmoeder zeiden. Eigenlijk noemde ze hem de *ouwe* Tikkert, maar aan zulke fratsen doe ik niet. Ik doe aan blauwe plekken en nuchtere gedachten, ik ben lang en gespierd en vloek wat af, maar af en toe kan ik sentimenteel zijn. Als je net als iedereen bent, zul je je wel afvragen of ik genoeg moeite doe om goedlopende zinnen te maken, laat staan dat ik iets weet van epiek of de Grieken. Soms is het best goed om op die manier ondergewaardeerd te worden en het is nog beter als iemand dat opvalt. In mijn geval bofte ik.

Ik had Claudia Kirkby.

Er waren een jongen en een zoon en een broer.

Ja, voor ons was er een broer, en hij was degene – degene van ons vijven – die alles op zich nam. Dat deed hij altijd, vertelde hij me een keer rustig, doelbewust, en natuurlijk had hij het bij het rechte eind. Er was inderdaad een oude tikmachine die was begraven in een oude achtertuin van een oud achterafplaatsje, maar ik moest wel de nodige metingen verrichten, anders kon ik weleens een dode hond of slang opgraven (en dat deed ik dan ook). Ik dacht dat als

de hond er was en de slang er was, de tikmachine niet ver weg kon zijn. Het was de perfecte, piratenloze schat.

Ik was weggereden de dag na mijn bruiloft.

Weg van de stad.

Ik reed de hele nacht door.

Door de ene uithoek van verlaten ruimten na de andere.

Het plaatsje zelf was een ver sprookjesland; je kon het van verre al zien liggen. Er waren een soort stroachtig landschap en marathons van lichten. Eromheen stonden lage struiken en eucalyptusbomen, en het was waar, verdomd echt waar: de mensen slopen gebogen voorbij. Deze wereld had hen uitgeput.

Het was bij de bank, die tussen een paar kroegen stond, dat een vrouw me de weg wees. Ze was de meest rechtopstaande vrouw van het plaatsje.

‘Verderop linksaf op Turnstile Street. Dan tweehonderd meter rechtdoor en dan weer linksaf.’

Ze had bruin haar en was goedgekleed met een spijkerbroek, laarzen en een effen rood shirt. Ze had haar ogen tot spleetjes geknepen tegen de zon. Het enige wat haar verraadde was het driehoekje huid in haar hals; dat zag er moe en oud en gerimpeld uit, als het handvat van een leren kist.

‘Gaat dat lukken?’

‘Het gaat lukken.’

‘Op welk nummer moet je eigenlijk zijn?’

‘Drieëntwintig.’

‘O, je moet zeker de familie Merchison hebben?’

‘Nou, om eerlijk te zijn, niet echt.’

De vrouw kwam dichterbij en nu vielen me haar tanden op, wit en glanzend, maar gelijktijdig gelig, zoals de snoevende zon. Terwijl ze dichterbij kwam, stak ik mijn hand uit en daar waren zij en ik en haar tanden en het plaatsje.

‘Ik ben Matthew,’ zei ik, en de vrouw, zij was Daphne.

Tegen de tijd dat ik terug was bij de auto, had ze zich omgedraaid

en kwam ze terug van de pinautomaat bij de bank. Ze had zelfs haar pasje erin laten zitten en nu stond ze daar met haar hand op haar heup. Ik stond alweer aan de bestuurderskant en zag Daphne knikken. Ze wist het. Ze wist bijna alles, net als een vrouw die het nieuws voorleest. ‘Matthew Dunbar.’

Het was een mededeling, geen vraag.

Daar was ik dan, twaalf uur rijden van huis, in een plaatsje waar ik in al mijn eenendertig jaren nog nooit een voet had gezet, en om de een of andere reden verwachtte iedereen me.

We keken elkaar een hele poos aan, minstens een paar tellen, en alles had betekenis en was mogelijk. Er verschenen mensen die over de straat drementelden.

Ik zei: ‘Wat weet u nog meer? Weet u dat ik hier ben vanwege de tikmachine?’ Ze opende haar andere oog.

Ze trotseerde de middagzon.

‘Tikmachine?’ Ik had haar helemaal in verwarring gebracht. ‘Waar heb je het in godsnaam over?’

Alsof het was afgesproken begon een oude kerel te roepen, hij vroeg of het verdomme haar pasje was dat het iedereen verdomme onmogelijk maakte om verdomme gebruik te maken van de pinautomaat, en ze rende terug om het pasje eruit te halen. Misschien had ik het kunnen uitleggen – dat er echt een oude tikmachine in het verhaal voorkwam, uit de tijd dat ze in een dokterspraktijk nog tikmachines gebruikten en dat secretaresses erop ramden. Of het haar zou hebben geïnteresseerd, zal ik nooit weten. Wat ik wel weet, is dat de aanwijzingen die ze gaf klopten als een bus.

Miller Street.

Een rustige lopende band van beleefde huisjes die allemaal stonden te bakken in de zon. Ik zette de auto weg, sloot het portier en stak het keurige gazon over.

Dat was het moment waarop ik spijt kreeg dat ik het meisje met wie ik net was getrouwd niet had meegenomen— of eigenlijk de vrouw,

de moeder van mijn twee dochters – en natuurlijk de twee dochters ook niet. De meiden zouden het hier geweldig hebben gevonden, ze zouden hier hebben gelopen, gehuppeld en gedanst, in een klunwen van benen en zongebleekte haren. Ze zouden radslagen op het gras hebben gemaakt, terwijl ze riepen: ‘Niet naar onze onderbroek kijken, hoor!’

Wat een huwelijksreis...

Claudia was op haar werk.

De meiden waren op school.

Ergens vond ik dat natuurlijk prettig, zelfs heel erg prettig. Ik ademde in, ik ademde uit, ik klopte aan.

...

Binnen leek het wel een oven.

De meubels waren geroosterd.

De schilderijen kwamen uit de broodrooster.

Er was een airconditioner. Die was kapot.

Er was thee, er waren koekjes en de zon sloeg hard tegen de ramen. Er was zweet genoeg op de tafel. Dat droop van arm op tafelkleed.

De familie Merchison bestond uit eerlijke, harige mensen.

De man droeg een blauw hemd en had forse bakkebaarden, als een vleesbijl van bont, en de vrouw heette Raelene. Ze droeg pareloorbellen en had strakke krulletjes en ze hield een handtas vast. Ze was er permanent klaar voor om boodschappen te gaan doen, maar ze bleef thuis. Vanaf het moment dat ik over de achtertuin begon en zei dat er misschien iets in begraven lag, moest ze wel blijven. Toen de thee op was en er van de koekjes alleen nog kruimels over waren, keek ik de bakkebaarden strak aan. De man zei recht voor z'n raap: ‘Dan moeten we maar eens aan de slag.’

Buiten, in de diepe, droge tuin, liep ik naar links, naar de waslijn en een verweerde, stervende banksia. Even keek ik achterom: het

huisje, het golfplaten dak. De zon scheen er nog op, maar hij was al bezig in het westen weg te zakken. Ik groef met een schop en met mijn handen en daar was het.

‘Verdomme!’

De hond.

Nog eens.

‘Verdomme!’

De slang.

Allebei niets dan botten.

Voorzichtig maakten we ze schoon.

We legden ze in het gras.

‘Wel heb ik ooit...’

De man zei dat drie keer, maar het hardst toen ik eindelijk de loodgrijze, oude Remington had gevonden. Als wapen in de grond was hij verpakt in drie lagen stevig plastic, zo doorzichtig dat ik de toetsen kon zien: eerst de Q en de W, toen in het midden de F en de G, de H en de J.

Een hele poos keek ik ernaar; ik keek alleen maar.

Die zwarte toetsen, net monstertanden, maar dan vriendelijk.

Uiteindelijk stak ik mijn vuile handen ernaar uit en haalde hem eruit, heel voorzichtig. We sloopten de verpakking, we keken op onze knieën naar de machine, onderzoekend.

‘Wat een joekel,’ zei meneer Merchison. De bonten vleesbijlen trilden.

‘Ja,’ beaamde ik. Het was een geweldig ding.

‘Nooit gedacht dat ik dít zou meemaken toen ik vanochtend wakker werd.’ Hij pakte hem op en overhandigde hem mij.

‘Blijf je eten, Matthew?’ Dat was zijn vrouw, die nog een beetje verbijsterd was. Verbijstering mocht het avondeten niet in de weg staan.

Ik keek op vanwaar ik geknield zat. ‘Dank u wel, mevrouw Merchison, maar ik heb nog buikpijn van al die koekjes.’ Nogmaals keek ik naar het huis. Dat was nu ingepakt in schaduwen. ‘Eigenlijk moet ik gaan.’ Ik schudde hun allebei de hand. ‘Heel hartelijk dank.’ Ik

ging op weg, met de tikmachine veilig in mijn armen.

Daar wilde meneer Merchison niets van weten.

Hij riep gedecideerd: ‘Hé!’

En wat kon ik anders?

Er was vast een goede reden om die twee dieren op te graven en ik draaide me onder de waslijn om – net zo’n waslijn die wij hadden – en wachtte op wat hij zou gaan zeggen. Dit zei hij: ‘Vergeet je niet iets?’ Hij maakte een hoofdgebaar in de richting van de botten van de hond en de slang.

En zo reed ik weg.

Op de achterbank van mijn oude stationwagen lagen de stoffelijke overblijfsels van een hond, een tikmachine en een soort koraalslang.

Halverwege stopte ik. Ik kende hier iets – slechts een klein stukje omrijden, waar een bed stond en ik zou kunnen uitrusten – maar ik besloot om dat toch maar niet te doen. Dus lag ik in plaats daarvan in de auto met de slang in mijn nek. Terwijl ik wegdukte, bedacht ik dat in den beginnes overal waren, want lang voordat allerlei gebeurtenissen plaatsvonden, was er een jongen in dat achterafplaatsje en die jongen knielde op de grond toen de slang de hond had gedood en de hond de slang had gedood... Maar dat komt allemaal nog.

Nu hoeft je alleen maar dit te weten:

De volgende dag was ik weer thuis.

Ik was weer in de stad, in Archer Street, waar alles uiteindelijk begon en voortging op vele verschillende manieren. Waarom ik verdomme de hond en de slang mee terug had genomen, was uren geleden al onbelangrijk geworden. Degenen die zouden weggaan waren weg en degenen die zouden blijven waren gebleven. De woordenwisseling met Rory over wat er op de achterbank lag, was nog wel het toppunt. Met Rory nog wel. Hij weet beter dan ieder ander waarom en wie en wat we zijn.

Een gammele en tragische familie.

Een gewelddadige strip over jongens en bloed en beesten.

Voor zulke relieken zijn we in de wieg gelegd.

Tijdens de woordenwisseling grijsde Henry en lachte Tommy en allebei zeiden ze: 'Net als anders.' De vijfde Dunbar-jongen sliep en had de hele tijd dat ik weg was geslapen.

Mijn twee meiden verwonderden zich, toen ze binnenkwamen, over de botten en vroegen: 'Waarom heb je die mee naar huis genomen, pap?'

Omdat hij niet goed wijs is.

Ik betrapte Rory erop dat hij dat dacht, maar dat zou hij nooit zeggen waar mijn meiden bij zijn.

Claudia Dunbar, die vroeger Claudia Kirkby was, schudde haar hoofd en pakte mijn hand en ze was blij, ze was zo blij dat ik weer zou kunnen gaan huilen. Ik weet zeker dat het van blijdschap was.

Blij.

Blij lijkt een stom woord, maar ik schrijf en vertel het omdat we eenvoudigweg precies zo zijn. Ik ben vooral zo omdat ik nu dol ben op deze keuken en zijn grote en verschrikkelijke geschiedenis. Ik moet het hier doen. Het is gepast om het hier te doen. Ik ben blij als ik mijn aantekeningen op het papier hoor knallen.

Voor me staat de oude Tikkert.

Eronder een bekrast houten tafellandschap.

Er is een niet bij elkaar passend peper-en-zoutstel, in het gezelschap van koppige broodkruimels. Het licht uit de gang is geel, het licht hier is wit. Ik zit en denk en sla op een toets. Ik tik wat af. Schrijven is altijd lastig, maar het gaat gemakkelijker als je iets te zeggen hebt.

Laat me iets vertellen over mijn broer.

De vijfde Dunbar-jongen die Clay heet.

Alles overkwam hem.

Allemaal veranderden we door hem.

Deel 1
steden

een portret van
een moordenaar als
man van middelbare leeftijd

Als er voor den beginne (in het schrijfproces tenminste) een tikmachine, een hond en een slang waren, dan waren er in den beginne – elf jaar eerder – een moordenaar, een muilezel en Clay. Zelfs in het begin moet er iemand beginnen en op die dag kon dat alleen maar de Moordenaar zijn. Hij was tenslotte degene die alle gebeurtenissen in gang heeft gezet en door wie wij nu terugkijken. Dat deed hij door te komen. Hij kwam om zes uur aan.

Dat was nog bijzonder passend ook, het was een verschroeiende februariavond; die dag had het asfalt gekookt, de zon stond nog hoog aan de hemel te branden. Het was een overmeesterende hitte waar je op kon vertrouwen, of, tenminste, die hém had overmeesterd. Van alle moordenaars ter wereld was dit toch wel de zieligste.

Hij was één meter tachtig, een gemiddelde lengte.

Hij woog vijfenzeventig kilo, een normaal gewicht.

Maar vergis je niet, hij was een ware woestijn in pak; hij liep krom, hij was gebroken. Hij leunde voorover in de lucht, alsof hij wachtte tot die hem de genadeslag zou geven, alleen zou dat niet gebeuren, niet vandaag, omdat dit plotseling niet het moment leek waarop moordenaars geholpen werden.

Nee, vandaag kon hij het voelen.

Hij kon het ruiken.

Hij was onsterfelijk.

En dat was een redelijk nauwkeurige omschrijving van de situatie.

Natuurlijk was de Moordenaar onsterfelijk op het enige moment waarop hij dood beter af zou zijn geweest.

...

Lange tijd, ten minste tien minuten, bleef hij aan het begin van Archer Street staan, opgelucht dat het hem eindelijk was gelukt en angstig omdat hij er was. De straat leek het niet te kunnen schelen; er waaide een benauwd en onverschillig briesje dat zo rokerig rook dat hij het bijna kon voelen. Auto's waren neergeplopt in plaats van geparkeerd en de elektriciteitskabels gingen gebukt onder het gewicht van roerloze, oververhitte duiven. Eromheen trok de stad zich op en riep:

Welkom terug, Moordenaar.

De stem klonk zo warm naast hem.

Ik zie dat je in de penarie zit... Of eigenlijk is het meer dan alleen maar een beetje penarie, je zit wanhopig in de problemen.

En dat wist hij zelf maar al te goed.

En even later kwam de hitte dichterbij.

Archer Street maakte zich op voor de taak, alsof het zich in de handen wreef, en de Moordenaar begon vlam te vatten. Hij voelde het escaleren, ergens in zijn jasje, en onmiddellijk kwamen de vragen:

Kon hij doorlopen en afmaken waaraan hij was begonnen?

Kon hij er echt mee doorgaan?

Nog heel even een luxemomentje – de sensatie van stilte – en toen slikte hij, wreef over zijn stekelige haren en liep met grimmige vastberadenheid door naar nummer 18.

Een man in een brandend pak.

Natuurlijk was hij die dag op weg naar vijf broers.

Naar ons, de Dunbar-jongens.

Van oud naar jong:

Ik, Rory, Henry, Clayton, Thomas.

We zouden nooit meer dezelfde zijn.

Eerlijk is eerlijk, hij ook niet – en om je alvast een klein voorproefje te geven van met wie de Moordenaar oog in oog kwam te staan, moet ik erbij vertellen hoe we waren.

De meesten noemden ons wild.

Barbaren.

Ze hadden grotendeels gelijk.

Onze moeder was dood.

Onze vader was weggevlucht.

We scholden als gekken, vochten als rivalen en gaven elkaar ervanlangs met pool, tafeltennis (altijd op derde- of vierdehands-tafels, die vaak op het hobbelige grasveld in de achtertuin stonden), met Monopoly, darts, voetbal, kaartspellen, wat we ook maar voor handen hadden.

We hadden een piano waar niemand op speelde.

Onze tv had levenslang.

De bank twintig jaar.

Soms ging onze telefoon en liep een van ons naar buiten, langs de veranda naar de burens. Dan was het de oude mevrouw Chilman, die een nieuwe fles tomatenketchup had gekocht en die rotdop er niet af kreeg. Dan kwam wie het ook was weer terug, sloeg hard met de deur en dan ging het leven weer verder.

Ja, voor ons vijven ging het leven altijd weer verder.

Dat ramden we er wel in bij elkaar, zeker als alles helemaal goed affiep of juist helemaal verkeerd. Dan gingen we in de namiddag naar buiten, Archer Street op, en liepen we naar de stad. De torens, de straten. De bezorgd uitziende bomen. We namen alle luide gesprekken in ons op die uit de cafés, huizen en flatgebouwen werden geslingerd en wisten zeker dat wij hier thuishoorden. We verwachtten haast dat we het allemaal op konden pakken en onder onze armen mee naar huis zouden nemen. Het maakte niet uit dat alles de volgende morgen als we wakker werden weer weg was, ontsnapt, alle gebouwen en felle lichtjes.

O, en dan nog iets.

Misschien wel het allerbelangrijkste.

Wij waren de enige mensen die we kenden die in hun bonte verzameling van dysfunctionele huisdieren een muilezel hadden.

En wat voor een muilezel.

Het dier in kwestie heette Achilles en het verhaal hoe hij in onze tuin in een buitenwijk van de stad is terechtgekomen, duurt een eeuwigheid. Aan de ene kant gaat dat over de verlaten stallen en het oefenparcours achter ons huis, een verouderde gemeenteverordening en een sneue oude man die niet kon spellen. Aan de andere kant gaat dat over onze dode moeder, onze gevluchte vader en de jongste broer, Tommy Dunbar.

Niet het hele gezin is toen geraadpleegd en daarom was de komst van de muilezel nogal controversieel. Na ten minste één flinke ruzie met Rory –

‘Hé, Tommy, wat is hier aan de hand?’

‘Wat?’

‘Hoe bedoel je, wat? Neem je me nou in de zeik? Er staat een ezel in de tuin!’

‘Dat is geen ezel, maar een muilezel.’

‘Wat maakt dat nou uit?’

‘Een ezel is een ezel en een muilezel is een kruising van...’

‘Al was het een kwart paard gekruist met een verdomde shetlandpony! Wat doet hij onder de waslijn?’

‘Hij is gras aan het eten.’

‘Dat zie ik ook wel!’

– is het ons toch gelukt om hem te houden.

Of, om precies te zijn, is de muilezel gebleven.

Achilles zorgde voor weinig problemen, net als de andere huisdieren van Tommy. De muilezel was duidelijk ambitieus; nu de hor aan de achterkant van het huis kapot was, wandelde hij af en toe het huis in als iemand de achterdeur op een kier, of zelfs helemaal open, had laten staan. Dat gebeurde eigenlijk elke week wel een keer en elke week wond ik me er flink over op. Dat klonk ongeveer zo:

‘Je-zus christus!’ Ik godlasterde flink wat af in die tijd en brak je-zus meestal in twee lettergrepen op en legde dan nadruk op christus. ‘Ik heb jullie klootzakken nu godverdomme al honderd keer gezegd, doe die deur achter je dicht!’

Enzovoorts.

En zo kom ik weer terug bij de Moordenaar, hoe had hij het nou kunnen weten?

Hij had kunnen vermoeden dat niemand van ons thuis zou zijn. Hij had kunnen bedenken dat hij de keuze had tussen zijn oude sleutel en op de veranda staan wachten, om zijn ene vraag te stellen, zijn voorstel te doen.

Hij verwachtte bespot te worden, verwelkomde dat zelfs.

Maar dit had hij niet verwacht.

Hij kreeg de volle laag.

Dat pijnlijk kleine huis, de stilte die hem aanviel.

En die inbreker, die zakkenroller van een muilezel.

Rond kwart over zes liep hij stapje voor stapje over Archer Street en knipperde het lastdier met zijn ogen.

En zo is het gegaan.

De eerste ogen die de Moordenaar binnen aankeken waren die van Achilles en Achilles liet niet met zich spotten. Achilles stond in de keuken, niet ver van de achterdeur vandaan, voor de koelkast met zijn gewoonlijke heb-ik-iets-van-je-aanblik op zijn lange, scheve gezicht. Met gespreide neusvleugels stond hij wat te kauwen. Nonchalant. Alles onder controle. Als hij het bier aan het bewaken was, dan deed hij dat bijzonder goed.

En toen?

Het leek erop dat Achilles op dit moment het hoogste woord voerde.

Eerst de stad, nu de muilezel.

In theorie was het ergens best logisch. Als er dan al een paardachtig dier in deze stad zou opduiken, dan moest dat hier zijn. De stallen, de oefenbaan, de stem van het racecommentaar in de verte.

Maar een muilezel?

Dat was een onvoorstelbare schok en de omgeving hielp daar absoluut niet bij. Deze keuken had zo zijn eigen geografie en klimaat.

Troebele muren.

Verdorpe vloer.

Een kustlijn van vuile vaat die tot aan de gootsteen reikte.

En dan die hitte, die hitte.

Zelfs de muilezel leek minder waakzaam en strijdlustig om deze drukkende, zware hitte te bevatten. Het was hierbinnen nog erger dan buiten en dat was een flinke prestatie.

Toch duurde het niet lang voordat Achilles zich weer op zijn taak stortte, of was de Moordenaar soms zo uitgedroogd dat hij hallucineerde? Van alle keukens ter wereld was dit de idiotenste. Even dacht hij erover om met zijn knokkels in zijn ogen te wrijven om het visioen te verdrijven, maar het had geen zin.

Dit was echt.

Hij wist zeker dat dit dier – deze grijze, vlekkerige, rossige, lichtbruine, hooiachtige, grootogige, dikneuzige rotzak van een muilezel – daadwerkelijk op de gebarsten vloertegels stond, zegevierend, terwijl het maar één ding luid en bijzonder duidelijk verkondigde:

Er zijn veel dingen waar een moordenaar zich mee bezig zou moeten houden, maar thuiskomen is daar absoluut niet een van.

warming-up volgens clay

Op het moment dat de Moordenaar oog in oog stond met de muil-
ezel, was Clay aan de andere kant van de stad bezig met zijn warming-
up. Eerlijk gezegd was Clay altijd bezig met zijn warming-up. Op
dat moment stond hij in een oud appartementencomplex onder
aan de trap, met een jongetje op zijn rug en een donderwolk in zijn
borst. Zijn korte donkere haren zaten tegen zijn hoofd geplakt en
zijn blik zat vol vuur.

Naast hem rende nog een tweede jongen, een blonde jongen van
een jaar ouder, die hem alleen met veel moeite bij kon houden, maar
hem toch opjoeg. Aan zijn linkerkant rende een bordercollie. Dit
was wat Henry en Clay, Tommy en Rosy altijd deden.

Eentje praatte.

Eentje trainde.

Eentje klampte zich vast alsof zijn leven ervan afhing.

Zelfs de hond deed haar uiterste best.

Ze hadden een sleutel voor deze training, daar hadden ze een vriend
voor betaald: zo wisten ze zeker dat ze altijd het gebouw in konden.
Tien dollar voor een gevuld blok beton. Niet slecht. Ze renden.

‘Jij ellendig stuk stront,’ zei Henry (degene die het geld verdiende,
de vriendelijke) naast Clay. Hoewel het hem moeite kostte, bleef hij
doordraven en lachen. Het was alsof zijn lach van zijn gezicht viel,
maar hij ving hem weer op in zijn hand. Op momenten als deze
communiceerde hij via oude vertrouwde beledigingen met Clay. ‘Jij
bent waardeloos,’ zei hij. ‘Je bent zwak.’ Alles deed pijn, maar hij
moest blijven praten. ‘Je bent een zachtgekookt ei, joch. Ik word
misselijk als ik je zo zie rennen.’

Het duurde niet lang voordat een tweede traditie zich openbaarde.

Tommy, de jongste, en verzamelaar van dieren, verloor een van zijn schoenen.

‘Shit, Tommy, ik dacht dat je ze beter had gestrikt. Kom op, Clay, je bent zwak, je bent belachelijk. Waarom doe jij je best niet eens?’

Ze waren op de zesde verdieping beland en Clay zette Tommy naast zich op de grond zodat hij de zeikerd aan zijn rechterkant te lijf kon gaan. Ze kwamen op de vochtige vloertegels terecht. Clay had een halve glimlach op zijn gezicht, maar de andere twee lachten luid en schudden het zweet van zich af. Clay wist Henry in de houdgreep te krijgen. Hij tilde hem op en rende met hem rond.

‘Jij moet nodig onder de douche, vriend.’ Typisch Henry. We zeiden vaak dat we Henry pas stil zouden krijgen als we zijn mond twee keer hadden ingetrapt. ‘Dit is echt niet te harden.’ Hij voelde de spieren in Clays arm stevig rond zijn nek.

Tommy, die goed en wel dertien was, kwam tussenbeide door een aanloopje te nemen en boven op hen te springen. Armen en benen, jongens en de vloer. Om hen heen sprong Rosy op en neer, haar staart omhoog, haar lichaam klaar om ertussen te springen. Zwarte poten. Witte sokjes. Ze blafte luid, maar de jongens bleven vechten.

Toen het eindelijk was afgelopen, bleven ze een poosje op hun rug liggen. Er was een raampje boven in het trappenhuis, smoezelig licht en borstkassen die op en neer gingen. De lucht voelde zwaar aan, liters en liters uitgehijgde lucht. Henry snakte naar adem, zijn mond kwam in beweging en daaruit bleek zijn karakter.

‘Tommy, jij rotjong.’ Grijnzend keek hij hem aan. ‘Ik denk dat je zowaar mijn leven hebt gered.’

‘Dank je.’

‘Nee, jij bedankt.’ Hij wees op Clay, die al op zijn elleboog steunde om overeind te komen. Zijn andere hand had hij in zijn zak gestoken. ‘Waarom pikken we deze gek eigenlijk nog?’

‘Geen idee.’

Maar ze wisten het best.

Hij was tenslotte ook een Dunbar en bovendien wilde je wat Clay betreft altijd precies alles weten.

Maar wat was het eigenlijk?

Wat wilde je wat onze broer Clayton betreft altijd weten?

Zulke vragen achtervolgden hem nu al jaren, zoals waarom hij wel glimlachte maar nooit echt hardop lachte.

Waarom vocht hij steeds terwijl hij nooit won?

Waarom zat hij zo graag op het dak?

Waarom rende hij niet voor zijn eigen plezier, maar juist voor het ongemak; een of andere manier om zichzelf te kwellen, waar hij nooit problemen mee leek te hebben?

Geen van deze vragen waren echter favoriet.

Ze vormden slechts een warming-up.

Niet meer dan dat.

Nadat ze even op hun rug hadden gelegen, deden ze nog drie rondes. Rosy zorgde ervoor dat de schoen onderweg weer werd meegenomen.

‘Hé, Tommy.’

‘Wat?’

‘Trek de volgende keer je schoenen beter aan, oké?’

‘Is goed, Henry.’

‘Dubbele knoop, anders snij ik je doormidden.’

‘Oké, Henry.’

Eenmaal beneden klopte hij hem op de schouder – het signaal om weer op Clays schouders te gaan zitten – en renden ze de trap op, waarna ze de lift naar beneden namen. (Sommige mensen zagen dit als valsspelen, maar eigenlijk was dit nog veel moeilijker – zo had je minder tijd om bij te komen.) Na de laatste keer omhoog gingen Henry, Tommy en Rosy voor het laatst naar beneden met de lift, terwijl Clay naar beneden liep. Eenmaal buiten liepen ze naar Henry’s schroothoop van een auto en stortten ze zich op hun gewoonlijke routine.

‘Rosy, ga uit de bestuurdersstoel.’ Ze zat achter het stuur met haar oortjes als driehoekjes. Het leek net alsof ze de radio wilde instellen. ‘Kom op, Tommy, haal haar daar weg, doe ons een lol.’

‘Kom meisje, niet zo gek doen.’

Henry stopte zijn hand in zijn zak.

Een handvol munten.

‘Hier, Clay, we zien je daar wel.’

Twee jongens reden, de derde rende.

Uit het raampje: ‘Hé, Clay!’

Hij zette door. Hij keek niet om, al hoorde hij het maar al te goed. Het was elke keer hetzelfde.

‘Margrietjes, als ze die hebben. Dat waren haar lievelingsbloemen, weet je nog?’

Alsof hij dat zou kunnen vergeten.

De auto trok op met het knipperlicht aan. ‘En laat je niet oplichten!’

Clay versnelde zijn tempo.

Hij kwam aan bij de heuvel.

Eerst trainde ik hem, daarna deed Rory het. Ik deed het met een soort dwaze, ouderwetse integriteit, maar Rory beulde hem echt af, al heeft hij hem nooit kapot gekregen. Henry ging er zakelijker mee om, hij deed het voor het geld, maar ook omdat hij ervan hield, zoals we binnenkort zullen zien.

Van buitenaf leek het voor zich sprekend, maar stompzinnig.

Wij zeiden hem wat hij moest doen.

Hij deed het altijd.

We konden hem martelen.

Dat verdroeg hij.

Henry kon hem de auto uit zetten omdat hij toevallig een stel vrienden in de regen naar huis had zien lopen. Dan stapte Clay uit en ging rennen. Als ze dan langs hem reden en uit het raampje riepen: ‘Niet zo sloom!’ ging hij nog sneller lopen. Tommy keek schuldig door de achterraut naar hem om en Clay zou terug blijven

kijken totdat de auto uit het zicht was verdwenen. Dan zag hij dat verschrikkelijke kapsel steeds kleiner worden en zo was het nou eenmaal.

Het leek misschien alsof we hem trinden.

Maar zo was het absoluut niet.

Langzaam maar zeker waren er steeds minder woorden en meer methoden. We wisten allemaal wat hij wilde, maar niet wat hij ermee wilde bereiken. Waar trainde Clay Dunbar toch voor?

Om halfzeven leunde hij tegen het hek van de begraafplaats, met tulpen voor zich op de grond. Deze plaats lag mooi hoog; Clay vond dat fijn. Hij keek naar de zon die langs de wolkenkrabbers schoof.

Steden.

Deze stad.

Daarbeneden was het verkeer onderweg naar huis. De lichten waren anders. De Moordenaar kwam.

‘Pardon?’

Niets. Hij hield zich steviger aan het hek vast.

‘Jongeman?’

Hij keek om. Een oude vrouw wees naar hem terwijl ze haar lippen likte. Ze smaakten vast goed.

‘Mag ik wat vragen?’ Ze had vormeloze ogen en droeg een vermoeide jurk en kousen. De hitte deed haar niets. ‘Zou je het erg vinden als ik om een van die bloemen zou vragen?’

Clay bekeek haar diepe rimpel, een lange streep boven haar ogen. Hij overhandigde haar een tulp.

‘Dank je, dank je, jongeman. Voor mijn William.’

De jongen knikte en volgde haar door het openstaande poortje. Daarna bekeek hij de grafstenen. Toen hij er eindelijk was, boog hij voorover en sloeg zijn armen over elkaar terwijl hij naar de avondzon keek. Hij wist niet hoelang hij daar had gestaan voordat Henry en Tommy ineens aan weerszijden van de grafzerk stonden en de hond met haar tong uit haar bek. Alle jongens stonden daar stijfjes, maar met hangende schouders, met hun handen in hun zakken. Als de

hond ook broekzakken had gehad, zou ze haar pootjes er zeker in hebben gestopt. Alle aandacht was gericht op de grafsteen en de bloemen die erbij lagen en voor hun ogen leken te verdorren.

‘Geen margrietjes?’

Clay keek hem aan.

Henry haalde zijn schouders op. ‘Oké. Tommy?’

‘Ja?’

‘Geef op. Het is zijn beurt.’

Clay stak zijn hand uit. Hij wist wat hem te doen stond.

Hij nam het schoonmaakmiddel aan en spoot het op het metalen bordje. Vervolgens kreeg hij de mouw van een grijs T-shirt aange-reikt en gaf de gedenkplaat een goede schoonmaakbeurt.

‘Je hebt een stukje overgeslagen.’

‘Waar dan?’

‘Ben je soms blind? Daar, in het hoekje, kijk dan, heb je verf in je ogen?’

Clay keek terwijl de twee praatten en poetste toen het hoekje op met een ronddraaiende beweging. Nu was de mouw helemaal zwart; de smerige mond van de stad. Alle drie droegen ze een shirt zonder mouwen en een oude korte broek. Alle drie klemden ze hun kaken op elkaar. Henry knipoogde naar Tommy. ‘Goed gedaan, Clay, laten we naar huis gaan. We willen niet te laat komen voor het belangrijkste stuk.’

Eerst gingen Tommy en de hond, het was altijd hetzelfde.

Vervolgens kwam Clay.

Toen Henry hen had ingehaald, zei hij: ‘Goede begraafplaatsen zijn goede burenen.’ Er kwam geen einde aan zijn onzin.

Tommy zei: ‘Ik vind het hier maar niks, wist je dat?’

En Clay?

Clay – de stille jongen, de glimlacher – draaide zich nog een keer om, om naar de beelden, kruisen en grafzerken te kijken, glanzend in de zon.

Het leken wel participatietrofeeën.

Allemaal.

barbaren

Ondertussen waren de verhoudingen in de keuken van Archer Street 18 vastgelopen.

De Moordenaar zette een stapje naar achteren, het huis in. De stilte was overweldigend. Een enorme speelplaats waar schuldgevoel zich eens flink uit kon leven, maar het was slechts een illusie. De koelkast bromde, de muilezel ademde en er waren daar nog meer dieren. Nu hij in de gang stond, zag hij overal beweging. Werd de Moordenaar opgespoord en in een hoek gedreven?

Dat leek hem niet.

Nee, de dieren vormden geen bedreiging; het waren de twee oudsten van ons waar hij het bangst voor was.

Ik was de verantwoordelijke.

Degene die het langst voor de kost had gezorgd.

Rory was de onoverwinnelijke.

De menselijke kluister.

Rond halfzeven stond Rory aan de overkant van de straat tegen een telegraafmast geleund met een zure en verdrietige glimlach op zijn gezicht, gewoon voor de lol. De wereld was smerig, hijzelf ook. Na even zoeken trok hij een lange meisjeshaar uit zijn mond. Wie ze ook was, ze was ergens en in Rory's gedachten lag ze met gespreide benen op hem te wachten. Een meisje dat we nooit zullen leren kennen.

Vlak daarvoor was hij een meisje dat we wel kenden, genaamd Carey Novac, tegen het lijf gelopen. In de buurt van haar oprit.

Ze rook naar paard en ze had hem begroet.

Ze was van haar oude fiets gesprongen.

Ze had vriendelijke groene ogen en kastanjebruin haar, dat eindelijk lang over haar rug viel. Ze had hem een boodschap voor Clay gegeven. Het ging over een boek, een van de drie die belangrijk waren. ‘Zeg hem maar dat ik nog steeds dol ben op Buonarroti, goed?’

Rory was in de war, maar bewoog zich niet. Behalve zijn mond. ‘Borna-wie?’

Het meisje lachte onderweg naar haar garage. ‘Zeg het hem gewoon, oké?’ Maar toen kreeg ze medelijden en draaide zich om, een en al sproetjes en zelfverzekerdheid. Ze had iets genereus over zich, iets wat warm was en zweterig en vol leven. ‘Je weet wel,’ had ze gezegd, ‘Michelangelo?’

‘Wat?’ Nu begreep hij er nog minder van. Die meid is gek, dacht hij. Lief, maar helemaal gek. Die Michelangelo interesseert toch niemand een fluit?

Toch bleef de gedachte door zijn hoofd spoken.

Hij had die mast gevonden, bleef er even tegen leunen en stak toen de straat over om naar huis te gaan. Rory kreeg honger.

En ik, ik zat vast in de file.

Voor me, achter me, om me heen stonden duizenden auto's in de rij, allemaal op weg naar huis. De hitte sloop via het raampje mijn stationwagen binnen (die auto heb ik nog steeds) en om me heen woelde een zee van reclameborden, winkelpuizen en mensen. Bij elke beweging kwam de stad bij me binnen, maar de geur waaraan je me kunt herkennen, die van hout, wol en vernis, hing ook nog om me heen.

Ik liet mijn bovenarm uit het raampje bungelen.

Mijn lichaam voelde als hout.

Allebei mijn handen plakten van de lijm en terpentijn en ik wilde alleen nog maar naar huis. Daar kon ik een douche nemen en iets te eten op tafel zetten en misschien even lezen of een oude film kijken.

Dat was toch niet te veel gevraagd?
Gewoon, naar huis om te ontspannen?
Maar daar kon ik niet op rekenen.

bernborough

Voor dit soort dagen had Henry regels opgesteld.

Allereerst moest er bier zijn.

Ten tweede moest dit bier koud zijn.

Om die reden had hij Tommy, Clay en Rosy achtergelaten op de begraafplaats en zou hij hen later weer treffen op Bernborough Park.

(Bernborough Park, voor diegenen die de buurt niet kennen, is een oude atletiekbaan. Toen was het nog een tribune die op instorten stond en een flinke parkeerplaats aan glasscherven. Dit was een van Clays beruchtste trainingplekken.)

Voordat Henry de auto in stapte, gaf hij Tommy nog enkele laatste instructies. Rosy luisterde ook aandachtig.

‘Als ik er te lang over doe, zeg ze dan dat ze zich nog even moeten inhouden, ja?’

‘Is goed, Henry.’

‘En zeg dat ze klaar moeten staan met hun geld.’

‘Is goed, Henry.’

‘Weet je zeker dat het goed is, met je “Is goed, Henry”, Tommy?’

‘Zeker.’

‘Ga zo door en ik zet je ook daar voor hem neer. Wil je dat soms?’

‘Nee, dank je, Henry.’

‘Kan ik je niet kwalijk nemen, joch.’ Met een korte glimlach beëindigde hij de aan zijn speelse, geoefende geest ontsproten dialoog. Hij gaf Tommy een zachte, goedgemikte oorvijg en greep toen Clay vast. ‘En jij... doe me een lol.’ Met zijn handen aan weerszijden van Clays gezicht hield hij hem vast. ‘Laat die twee klootzakken niet alleen.’

Te midden van de stofwolk die de auto achterliet, keek de hond Tommy aan.

Tommy keek naar Clay.

Clay keek naar niemand.

Hij doorzocht zijn broekzak en wilde het liefst weggrennen, het op een hollen zetten, maar omdat de stad zich aan hun voeten uitstreckte en de begraafplaats achter hen lag, zette hij slechts twee passen naar Rosy toe en nam haar onder zijn arm.

Hij bleef staan en de hond glimlachte.

Haar ogen als graan en goud.

Ze lachte de wereld tegemoet.

Ze waren helemaal boven aan Entreaty Avenue, de enorme heuvel die ze net op waren gelopen, toen hij haar eindelijk weer op de grond zette. Ze stampten over de verrotte tempelbomen naar Poseidon Road: het hoofdkwartier van de racebuurt. Een kilometer aan verweerde winkels.

Terwijl Tommy zijn zinnen op de dierenwinkel had gezet, gingen Clays gedachten juist uit naar heel andere plaatsen: straten en monumenten voor háár.

Lonhro, dacht hij.

Bobby's Lane.

Peter Pan Square met al die kinderkopjes.

Ze had kastanjebruin haar en vriendelijke groene ogen en ze was in de leer bij Ennis McAndrew. Haar lievelingspaard was Matador. Haar lievelingsrace was altijd de Cox Plate. Haar lievelingswinnaar van die race was de almachtige Kingston Town, die hem meer dan dertig jaar eerder had gewonnen (de beste dingen gebeuren voor we worden geboren).

Het boek dat ze las was *De steenhouwer*.

Een van de drie boeken die van belang zijn voor alles.

In de hitte van Poseidon Road liepen de jongens en de hond verder in oostelijke richting en even later zagen ze hem al: de atletiekbaan.

Ze liepen door tot ze ongezien door een gat in het hek naar binnen konden.

Op de sprintbaan bleven ze in de zon wachten.

Enkele minuten later verscheen het reguliere publiek, jongens die als aasgieren het karkas van het sportveld betraden. De banen zaten onder het onkruid. De tartanbaan onttrok zich aan het oppervlak. Het middenterrein was overwoekerd.

‘Kijk,’ zei Tommy wijzend.

Er kwamen steeds meer jongens aan, van alle kanten in volle puberale glorie. Zelfs van een afstandje zag je hun zonverbrande glimlach en kon je de buitenwijkse littekens tellen. Je kon ze ook goed ruiken: de geur van nog-geen-echte-mannen.

Clay bekeek ze een poosje vanuit de buitenste baan. Drinkende, oksels krabbende jongens. Ze gooiden met flessen. Een paar schoppen tegen de doorligwonden van de baan, tot ze er even later genoeg van hadden.

Hij legde zijn hand op de schouder van Tommy en liep verder naar de schaduw van de tribune.

Daar werd hij opgeslokt door de duisternis.

gevangen door de grieken

Voor de Moordenaar was het slechts een schamele troost om de anderen in de woonkamer te zien. Meestal noemen we die kamer: Tommy's verzameling van klotebeesten. En dan waren er natuurlijk nog de namen. Sommigen zouden ze subliem noemen, anderen belachelijk. Als eerste zag hij de goudvis.

Hij keek opzij naar het raam, waar het aquarium op het rek stond toen de vis zich naar voren wierp en weer teruggleed, waarbij zijn lichaam tegen het glas sloeg.

Zijn schubben leken wel veren.

Zijn staart was als een hark van goud.

AGAMEMNON.

Zijn naam stond met groene viltstift in een jongensachtig handschrift geschreven op een loslatende sticker aan de onderkant van het aquarium. Die naam kende de Moordenaar.

Vervolgens lag er een grijze bruut van een kat op de versleten bank te slapen, tussen de afstandsbediening en een vieze sok in. Het was een cypers beest met gigantische zwarte poten en een staart als een uitroepteken, dat luisterde naar de naam Hector.

Over het algemeen was Hector het minst geliefde dier in huis en vandaag, in de hitte, lag hij opgekruld als een pluizige, katachtige c, op zijn staart na. Die stak onder hem uit als een pluimig zwaard. Toen hij zich in zijn slaap omdraaide, vlogen de plukken vacht in het rond, maar hij werd er niet wakker van en sliep spinmend verder. Iemand hoefde maar bij hem in de buurt te komen en zijn motortje sloeg al aan. Zelfs bij moordenaars. Hector was niet kritisch.

Als laatste stond er, boven op de boekenkast, een grote, hoge vogelkooi.

Daarbinnen wachtte een duif, streng maar gelukkig.

Het deurtje stond wijd open.

Eén of twee keer stond hij op en liep hij door de kooi, waarbij zijn paarse kop op en neer ging in een perfect ritme. Dat deed de duif elke dag, terwijl hij op zijn stok op Tommy wachtte.

De laatste tijd noemden we hem Telly.

Of τ.

Maar nooit, echt nooit, bij zijn volledige, verschrikkelijke naam: Telemachus.

Mijn god, we konden Tommy wel villen voor die namen.

Hij was er alleen maar mee weggekomen omdat we het begrepen.

Dat joch wist wat hij deed.

De Moordenaar was nu een paar passen verder en keek om zich heen.

Zo te zien was dit alles.

Een kat, een vogel, een goudvis, een moordenaar.

En de muilezel, natuurlijk, in de keuken.

Een vrij ongevaarlijk zootje.

In het vreemde licht, in de drukkende hitte en tussen alle andere dingen in de woonkamer – een veelgebruikte en misbruikte oude laptop, de leuning van de bank met alle koffievlekken, de schoolboeken die in hoopjes op de grond lagen – voelde de Moordenaar hem al loeren, net achter zijn rug. Hij zei net nog geen boe.

De piano.

De piano.

Jezus, dacht hij, de piano.

Het walnoothouten ding stond rechtovereind in de hoek met gesloten mond onder een zee van stof.

Diep en kalm, verbluffend verdrietig.

Een piano, meer was het niet.

Het leek misschien nietszeggend, maar de waarheid was anders.

Er trok een stuip door zijn linkervoet. De pijn trok door zijn borst met zo'n kracht dat hij wel door de voordeur gelanceerd had kunnen worden.

Wat een moment voor voetstappen op de veranda.

...

Er was een sleutel, er was een deur, er was Rory en er was geen tijd om de boel recht te zetten. Wat de Moordenaar ook had voorbereid, er kwam niets uit zijn mond en er was ook niet genoeg lucht voor. Er was alleen een wild kloppend hart. Hij ving slechts een glimp van hem op, want hij was zo door de gang gevlogen. Helaas had hij niet kunnen zien wie het was.

Rory of ik?

Henry of Clay?

Tommy kon het niet zijn. Te groot.

Hij had alleen een bewegend lichaam gezien en toen een gelukzalige schreeuw vanuit de keuken.

'Achilles! Brutaal beest dat je bent!'

De koelkast ging open en weer dicht en toen keek Hector op. Hij sprong naar beneden en rekte zich op die bevende, katachtige manier uit op het tapijt. Vanaf de andere kant wandelde hij door naar de keuken. Meteen veranderde de stem van toon.

'Wat wil jij nou weer, Hector, jij dikke lapzwan? Als je vannacht weer op mijn bed springt, dan zwaait er wat, hoor je?' Er klonk geritsel van broodzakken, potten werden geopend. Toen weer gelach. 'Die goeie ouwe Achilles.' Natuurlijk werkte hij hem niet naar buiten. Dat zou Tommy wel opknappen, dacht hij. Of nog beter, hij zou wachten tot ik hem daar aantrof. Dat zou prachtig zijn – en dat was alles.

Er was weer een glimp in de gang, net zo snel als eerst. De deur sloeg dicht en hij was verdwenen.

Zoals je je misschien kunt voorstellen, duurde het even voordat hij weer bij zinnen was.

Vele hartkloppingen, vele ademhalingen.

Hij liet zijn hoofd hangen en was in stilte dankbaar.

De goudvis bonkte tegen het glas aan.

De vogel keek hem aan en marcheerde toen als een kolonel van het ene eind van de kooi naar het andere en even later kwam ook de kat terug; Hector liep de woonkamer binnen en ging zitten alsof hij op audiëntie was. De Moordenaar wist zeker dat hij zijn hartslag kon horen, het bonzen, de frictie. Hij kon het in zijn polsen voelen.

Dat betekende dat er één ding zeker was.

Hij moest gaan zitten.

In sneltreinvaart nam hij bezit van de bank.

De kat likte zijn lippen en besprong hem.

De Moordenaar keek achterom en zag hem in volle vlucht – een stevige grijze klont streepjes en vacht – en hij bereidde zich voor op wat er zou komen. Even vroeg hij zich nog af of hij de kat zou moeten aaien. Voor Hector maakte het weinig verschil, die spinde sowieso wel, boven op zijn schoot. Hij begon zelfs een beetje te melken, waarmee hij de bovenbenen van de Moordenaar openhaalde. En toen kwam er nog iemand.

Hij kon het bijna niet geloven.

Ze komen.

Ze komen.

De jongens komen eraan en hier zit ik met de grootste huiskat ter wereld op schoot. Het beest leek wel een aambeeld. Een spinnend aambeeld.

Deze keer kwam Henry thuis. Hij veegde het haar uit zijn ogen en liep rechtstreeks naar de keuken. Voor hem was het een stuk minder grappig, maar net zomin urgent.

‘Ja, goed gedaan, Achilles, dank je voor alle herinneringen. Matthew ontploft nog vanavond.’

Nou en of!

Toen opende hij de koelkast en toonde zich verrassend welgema-

nierd. ‘Kun je je kop misschien even daar houden, vriend? Dank je wel.’

Hij rinkelde, reikte en tilde, gooide enkele blikjes bier in de koeler en was alweer weg, op weg naar Bernborough Park, en de Moordenaar bleef opnieuw alleen achter.

Wat was er aan de hand?

Merkte niemand dan dat de Moordenaar er was?

Nee, zo makkelijk zou het niet worden en nu was hij weer alleen, diep in de bank gedrukt, en kon hij zijn natuurlijke onzichtbaarheid overpeinzen. Hij bleef ergens tussen opluchting en schaamte over zijn onkunde hangen en zo bleef hij simpelweg doodstil zitten. Om hem heen wervelde een deken aan kattenharen in het avondlicht. De goudvis trok weer ten strijde tegen het glas en de duif marcheerde voort.

En achter hem hield de piano hem in de gaten.

de menselijke kluister

Toen de laatsten ook op Bernborough Park waren aangekomen, schudden ze elkaar de hand en lachten. De stemming was feestelijk. Ze dronken op de manier waarop jonge mensen drinken, met gulzige, wijd open mond. Ze zeiden 'Hé!' en 'Waar heb jij uitgehangen, jij slome slungel?' Ze waren grootmeesters in alliteratie zonder dat ze dat zelf wisten.

Zodra Henry zijn auto uit was gekomen, begon hij aan zijn voor naamste taak: ervoor zorgen dat Clay in de kleedkamers onder de tribune was. Daar zou hij de groep van vandaag zien. Zes jongens stonden daar te wachten en dit zou er gaan gebeuren:

Ze zouden de tunnel weer uit lopen.

Alle zes jongens zouden op de vierhonderdmeterbaan gaan staan.

Drie bij de honderd meter.

Twee bij de tweehonderd.

En eentje ergens tussen de driehonderd en de finish.

Vervolgens zouden ze allemaal hun uiterste best doen om ervoor te zorgen dat Clay zijn ronde niet af kon maken. Dat was makkelijker gezegd dan gedaan.

De toeschouwers waagden ondertussen een gokje op het resultaat. Ze riepen allemaal een tijd en dat was wederom Henry's taak. Henry handelde de weddenschappen af. Hij had een stuk krijt in de hand en een ouderwetse stopwatch om zijn hals, hij was er klaar voor.

...

Vandaag stormde een aantal jongens onmiddellijk op hem af, beneden aan de tribune. Voor Henry waren ze niet echt, het waren gewoon bijnamen waar jongens bij hoorden. Wij zagen ze alleen hier en lieten ze ook hier weer achter, het waren voor ons gewoon allemaal slungels, op twee na. Dat is best prettig, als je erover nadenkt.

‘Nou, Henry?’ vroeg Leper. Je kunt eigenlijk alleen maar medelijden hebben met een jongen met zo’n bijnaam. Overal op zijn lichaam zaten korstjes, grote en kleine, in alle kleuren. Het scheen dat hij al sinds zijn achtste domme dingen deed op zijn fiets en daar nooit mee is opgehouden.

Henry had bijna medelijden met hem, maar grijnsde alleen maar. ‘Wat nou?’

‘Hoe moe is hij?’

‘Niet heel moe.’

‘Is hij de trap van Crapper al op geweest?’ Dat was Chugs. Charlie Drayton. ‘En de heuvel naar de begraafplaats?’

‘Moet je horen, hij is in prima conditie, goed? In originele staat.’ Henry wreef verwachtingsvol in zijn handen. ‘We hebben de zes allerbesten beneden staan. Zelfs Starkey staat er.’

‘Starkey! Is die klootzak weer terug? Dat is zeker wel dertig seconden waard, lijkt me.’

‘Kom nou, Trout. Starkey schept gewoon op. Clay rent zo langs hem heen.’

‘Hoeveel verdiepingen heeft dat gebouw ook alweer, Crapps?’

‘Zes,’ zei Henry, ‘en die sleutel begint ook aardig te verroesten, vriend. Zorg eens voor een nieuwe, dan mag je misschien een keertje pro bono wedden.’

Crapper met zijn krullen en ronde gezicht likte zijn lippen af. ‘Wat, echt waar?’

‘Oké, misschien halve prijs.’

‘Hé,’ zei een jongen die Spook werd genoemd. ‘Waarom mag Crapps wel pro bono wedden?’

Henry kwam tussenbeide voordat er iets ontstond waar hij tussen moest komen. ‘Helaas, Spook, mijn arme bleke vriend, Crapps,

heeft iets wat we goed kunnen gebruiken. Hij is nuttig.’ Hij liep met hem mee, als een soort mentor. ‘Jij daarentegen hebt geen enkel nut. Begrijp je dat?’

‘Oké, Henry, maar wat dacht je hiervan?’ probeerde Crapper. ‘Je mag mijn eigen sleutel hebben als ik drie keer pro bono mag wedden.’

‘Pro bono? Kom je soms ineens uit Frankrijk?’

‘Volgens mij is pro bono niet Frans, Henry, volgens mij is dat Duits.’

Dat kwam van iemand midden in de groep. Henry probeerde te ontdekken wie dat had gezegd. ‘Was jij dat, Chewie, jij harige klootzak? Ik hoorde dat je je eigen taal nog niet eens onder de knie hebt!’ En tegen de rest zei hij: ‘Geloven jullie wat die eikel zegt?’

Ze lachten. ‘Goeie, Henry.’

‘En denk maar niet dat dat “goeie, Henry” jullie iets gaat opleveren.’

‘Hé, Henry,’ probeerde Crapper nog een laatste keer. ‘En wat nou als...’

‘Jezus!’ riep Henry kwaad uit, al deed hij alleen aan nepwoede, nooit aan echte woede. In zijn zeventien jaar had hij al alles meegeemaakt wat het leven als een Dunbar hem kon aandoen, en hij accepteerde het allemaal met een glimlach. Bovendien hield hij wel van deze woensdagen in Bernborough, en de jongens die vanachter het hek toekeken. Hij vond het prachtig dat dit voor hen een hoogtepunt was, midden in de week, en voor Clay was het gewoon een warming-up. ‘Goed, stelletje eikels, wie begint? Vooraf een tientje, anders rot je maar op.’

Hij sprong naar een bankje vol splinters.

De weddenschappen gingen alle kanten op, van 2:17 tot 3:46 en een veelvoorkomend 2:32. Met zijn stukje krijt noteerde Henry alle namen en tijden op de stoep voor hun voeten, naast de tijden van de afgelopen weken.

‘Goed, schiet op, Showbag, genoeg is genoeg.’

Showbag, ook wel bekend als Vong of Kurt Vongdara zat nu al een flinke tijd te denken. Hij nam het leven niet vaak serieus, maar dit was voor hem zo te zien wel een serieuze zaak. ‘Oké,’ zei hij. ‘Met Starkey in het veld, doe maar, jezus... 5:II.’

‘Jezus.’ Henry glimlachte vanuit zijn gehurkte positie. ‘En denk eraan, jongens, je kunt nu niet meer op andere gedachten komen, en blijf van mijn krijtwerk af...’

Toen zag hij iets.

Iemand.

Het had maar een paar minuten gescheeld, thuis in de keuken, maar nu zag hij hem, duidelijk en onmiskenbaar, donker, roestkleurig haar, metaalachtige ogen, kauwend op een stuk kauwgom. Henry was verrukt.

‘Wat is er?’ riep de hele groep in koor. ‘Wat gebeurt er? Wat...’ En Henry gebaarde met zijn hoofd naar voren, op het moment dat de stem hen bereikte en landde tussen het krijt.

‘Heren...’

Heel even leken de jongens volledig overrompeld, maar toen barstten ze los.

Iedereen wilde zijn tijd veranderen.

rooksignalen

Goed, dat deed het hem.

Hij had er genoeg van.

Ondanks zijn onbehagen en schuldgevoel was de Moordenaar tot een conclusie gekomen. We mochten hem verafschuwen, maar niet negeren. Maar goed, zijn volgende zet gaf meer blijk van goede manieren. Aangezien hij zonder toestemming ons huis had betreden, had hij ons best een waarschuwing kunnen geven.

Hij plukte Hector van zijn schoot.

Hij liep naar de piano.

Maar hij opende de klep niet, (dat kon hij absoluut niet aan) doch bekeek de snaren van bovenaf, en dat bleek nog erger te zijn. Daarbinnen lagen twee boeken in de kleur van houtskool, boven op een oude wollen jurk. In een van de zakken zat een losse knoop, en onder de jurk lag de reden waarom hij in de piano had gekeken: een pakje sigaretten.

Langzaam viste hij het eruit.

Zijn lichaam vouwde zich dubbel.

Met moeite kwam hij weer overeind en rechtte zijn rug.

Het kostte hem flink wat moeite om de piano weer dicht te doen en de keuken in te lopen. Toen viste hij een aansteker uit de bestekla en ging hij voor Achilles staan.

‘Verdomme.’

Voor het eerst durfde hij hardop te spreken. Deze muilezel was duidelijk niet geschikt om te vechten, dus stak de Moordenaar er eentje op en liep naar het aanrecht.

‘Nu ik hier toch ben, kan ik ook wel de afwas doen.’

de idioten

De muren van de kleedkamer stonden vol graffiti, het soort amateuristisch werk dat eigenlijk alleen maar gênant was. Clay zat met blote voeten binnen en negeerde het kladderwerk. Voor hem zat Tommy sprietjes gras van Rosy's buik te plukken, maar even later kwam de bordercollie bij Clay kijken. Hij legde zijn hand zachtjes op haar snuit.

'Dunbar.'

Zoals verwacht stonden er zes andere jongens, allemaal bij hun eigen stuk graffiti. Vijf van hen stonden met elkaar te praten en grapjes te maken. Een andere had een meisje bij zich. Dat was die dierenjongen, Starkey.

'Hé, Dunbar.'

'Wat?'

'Niet jij, Tommy, jij domkop.'

Clay keek op.

'Hier.' Starkey gooide een rolletje afplakband dat hem in zijn buik raakte. Toen het op de vloer viel, nam Rosy het in haar bek. Clay keek toe terwijl ze ermee vocht en Starkey tegen hem tekeerging.

'Ik wil gewoon niet dat je allemaal excuusjes hebt als ik je zo versla op het veld, meer niet. Dat, en ik kan me nog levendig herinneren dat jij met dat plakband liep te kloten toen we klein waren. En er zijn een hoop glasscherven op die baan. Zou niet willen dat je je liefvallige voetjes bezeert.'

'Zei je nou levendig?' vroeg Tommy.

'Mag een schoelie ineens geen vocabulaire meer hebben? Ik zeg ook weleens dwaas, dat past goed bij mensen als jij.' Daar moesten

Starkey en zijn meisje om lachen en Clay zag haar wel zitten. Hij bekeek haar lippenstift en haar grijns. Hij vond ook het behaandje dat over haar schouder was gegleden mooi. Hij vond het helemaal niet erg dat ze elkaar aanraakten en half knuffelden. Haar kruis tegen zijn dijbeen, aan elke kant een been. Het was bijzonder, maar niet meer dan dat. Ze haalde het niet bij Carey Novac. Bovendien was dit niets persoonlijks. Voor buitenstaanders waren deze jongens slechts onderdelen van een goed geoliede machine, een heimelijk vermaak. Voor Clay waren deze jongens bijzondere collega's. Hoeveel konden ze hem aandoen? Hoeveel kon hij doorstaan?

Hij wist dat het niet lang meer zou duren voordat ze de kleedkamer uit zouden lopen, dus leunde hij achterover en sloot zijn ogen. Hij stelde zich voor dat Carey bij hem was; de warmte van haar vederlichte armen. Haar gezicht vol sproetjes als speldenprikjes, zo diep en rood, maar piepklein, als een diagram, of nog beter, als een lijnpuzzel van een schoolkind. Op haar schoot had ze het boek met het lichte omslag dat ze deelden, het omslag met de bronskleurige letters: *DE STEENHOUWER*.

Onder de titel stond: *Alles wat je altijd al hebt willen weten over Michelangelo Buonarroti; een oneindige steengroeve van grootsheid*. Aan de binnenkant, helemaal vooraan, was een pagina uitgescheurd, de biografie van de auteur. De boekenlegger was een papiertje van een recente weddenschap.

Royal Hennessey, Race 5
#2 – Matador
Bij overwinning: \$1

Even later stond ze op en leunde tegen hem aan.

Ze glimlachte op die geïnteresseerde manier van haar, alsof ze alles met opgeheven hoofd tegemoetzag. Ze kwam dichterbij en begon; ze legde haar onderlip tegen zijn bovenlip, en hield het boek tussen

hen in. ‘Op dat moment wist hij dat dit de wereld was en dat alles een visioen was.’

Ze las hem zijn lievelingsstuk voor terwijl haar mond de zijne bleef raken – drie keer, vier keer, misschien wel vijf – en toen bewoog ze zich een klein stukje van hem af.

‘Zaterdag?’

Hij knikte, want zaterdagavond, drie dagen later, zouden ze elkaar in het echt zien op dat andere, vergeten veld waar hij zo van hield. Het heette The Surrounds. Daar, op die plek, zouden ze gaan liggen. Haar haren zouden hem urenlang kriebelen, maar hij zou ze niet wegvegen.

‘Clay.’ Ze verdween langzaam. ‘Het is tijd.’

Maar hij wilde zijn ogen niet openen.

Ondertussen stond een joch met grote voortanden, Ferret genaamd, buiten terwijl Rory zoals gewoonlijk binnen was. Elke keer dat hij weer eens kwam kijken, ging het zo.

Hij liep de tunnel door en kwam aan in de deprimerende kleedkamer. Zelfs Starkey hield op met die aanstellerij met zijn meisje. Rory hield een vinger tegen zijn lippen. Hij deed Tommy’s haar op een haast onvriendelijke manier in de war en torende nu boven Clay uit. Vluchtig glimlachend bekeek hij hem met zijn onbetaalbare, staalkleurige blik.

‘Hé, Clay.’ Hij kon het niet laten. ‘Dus je doet dit nog steeds?’

Clay glimlachte terug. Hij moest wel.

Hij glimlachte maar keek niet op.

‘Klaar, jongens?’

Henry, met zijn stopwatch in zijn hand, gaf het seintje.

Toen Clay opstond, vroeg Tommy het hem, als onderdeel van hun ritueel.

Hij wees nonchalant naar zijn broekzak.

‘Wil je dat ik hem voor je bewaar, Clay?’

Clay zei niks, maar gaf antwoord.

Het antwoord was altijd hetzelfde.
Hij schudde niet eens met zijn hoofd.

Toen lieten ze de graffiti achter zich.

Ze liepen de tunnel uit.

Ze werden zichtbaar in het licht.

In de arena stonden zo ongeveer twintig idioten, verdeeld over twee helften, om ze toe te juichen. Idioten die voor idioten klapten. Het was overweldigend. Het was precies waar ze zo goed in waren.

‘Kom op, jongens!’

Hun stemmen klonken warm. Klappende handen.

‘Ren zo hard je kunt, Clay! Leer ze een lesje!’

Het gele licht bleef vanachter de tribune komen.

‘Maak hem niet compleet af, Rory!’

‘Laat hem wat zien, Starkers, jij lelijkerd!’

Er klonk gelach. Starkey bleef staan.

‘Hé.’ Hij wees en sprak als in een film. ‘Misschien oefen ik wel op jullie.’ Lelijkerd kon hij hebben, maar Starkers vond hij helemaal niks. Hij keek achter zich, naar waar zijn meisje zich naar een van de brandhouten zitplaatsen begaf. Wat had ze te zoeken tussen al dat gespuis? Snel ging hij haar achterna.

Even stonden ze allemaal op het rechte stuk van de baan, maar al gauw dwaalden de jongens uit de kleedkamer af. De eerste drie waren Seldom, Maguire en Tinker: twee snelle en sterke jongens en een zwaargewicht om hem tegen de grond te krijgen.

Op de tweehonderd meter stonden Schwartz en Starkey, de een een echte heer en de ander een beest van een vent. Schwartz mocht dan wel volmaakt meelevend en eerlijk zijn, in een wedstrijd was hij verwoestend. Na afloop was hij dan weer een en al glimlach en schouderklapjes. Maar bij het discussnet raakte hij hem als een trein.

Alle gokkers waren nu ook in beweging gekomen.

Ze gingen naar boven, naar de hoogste rij van de tribune om het hele veld te kunnen zien.

De jongens op de baan waren er klaar voor.

Ze stompten tegen hun dijbeenspieren.

Ze rekten zich uit en sloegen tegen hun armen.

Bij de honderd meter gingen ze iets uit elkaar staan. Ze hadden een bijzonder aura en hun benen leken wel van vuur. De ondergaande zon in hun rug.

Bij de tweehonderd bewoog Schwartz zijn hoofd van de ene naar de andere kant. Blond haar, blonde wenkbrauwen. Naast hem bespuugde Starkey de baan. Zijn snor was vies en stond waakzaam omhoog. Zijn haar leek wel een deurmat. Opnieuw staaarde hij voor zich uit en spuugde.

‘Hé,’ zei Schwartz zonder zijn blik van de honderd meter af te wenden. ‘Daar komen wij zo misschien wel in te liggen.’

‘En?’

Toen, als laatste, ging Rory een stuk of vijftig meter voor de finish staan. Hij deed dat op zijn gemak, alsof momenten als deze heel gewoon waren. Dat was tenminste wel de bedoeling.